

11. august 2016

UKA 2016/56

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut, Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UPA2018-mi misissuinissamik agguaassissasoq pitsaaqutit ajoqqutillu, Kalaallit Nunaat EU-mut suleqateqaqqilersinnaanissaa pillugu. Misissuineq naqissuseeqataassaaq EU-mut ilaasortaanissamut politikkikkut aningaasaqarnerup kingunissai, siumoortumillu naliliinermut, namminersornerusuni allaffissornikkut periarfissat suliamut pisinnaasaat naammannersut EU-mut ilaasortaanermut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit)

Tunngavilersuut:

Kalaallit Nunaat 1973-mi EF-mut ilaasortanngorpoq Danmark ilaasortanngornera ilutigalugu. Kalaallilli 23.februar 1982-mi taasititsisoqarnikkut EF-miit anivoq taarsiullugulu aalisarnikkut isumaqatigiissut aammalu OLT-mut (Ordnungen for Oversøiske Lande og Territorier) 1.februar 1985-miit atuutilersumik tigusaalluni.

Kalaallit Nunaat taamanikkumiit arlalinnik isumaqatigiissusiornernik assigiinngitsunik EU-mut attaveqaateqarpoq, pingaarnertut aalisarnikkut tamatumanilu aamma ilinniartitaanikkut. Kalaallit Nunaat EU-mut attaveqarnera ukiut 25-vit ingerlareersullu suli ullumikkut allanngunngilaq, inuiaqatigiinnut pingaaruteqarluinnartoq. OLT-tut naqissuserneqarnitta aqqanik akitsuusersorneqanngitsumik EU niuerfissuanut periarfissaqarpugut. Taakku avataasigut Kalaallit Nunaat aalisarnikkut ikioqatigiinnikkullu isumaqatigiissusiornikkut ukiumut pingasunik normutalinnik millionilikkaanik aningaasatigut isumannaarinnittarpoq. Aammaluttaaq Kalaallit Nunaat OLT-tut nalunaarsorneqarnermigut EU pilersaarusiortagaannut periarfissinneqartarpoq, soorlu ilisimatuussutsikkut atortorissaarnikkullu ineriartortitsinermi pilersaarutinut ilaasoq. Taamaattumik EU Kalaallit Nunaat-lu suleqatigiinnerat pingaaruteqarluinnartuuvoq.

Apeqqullu pingaaruteqarluinnartoq tassaavoq, ilumut EU-mut attaveqarneq ullumikkut iluaqusiinersoq immaqaluunniit ajoqqutaaginnarnersoq? Uatsinnut iluaqutaassanerluni tamakkiisumik ilaasortanngoqqikkutta? Ilaasortanngoqqinneq sunik kinguneqassavamita? Apeqqutit taamak ittut Demokraatinit misissorusuppavut, EU-mut ilaasortanngoqqissinnaanissamut aaliangernermut tunuliaqutaasinnaasut.

Misissuineq aamma pisinnaassutsimut apeqquusiinermut tunngaveqassaaq – ilumut Kalaallit Nunaat ilaasortanngornissamut nammineq isumaqatiginninniarsinnaanersoq? Immikkoortortaqarfiit assigiinngitsut naatsorsuutigisariaapput suli qallunaat aqutsisoqarfianit aqunneqassasut, soorlu europa-mi politiit aammalu illersornissamut ikioqatigiinneq. Apeqqullu unaassooq, misissuineq qallunaat naalakkersuisoqarfii suleqatiginagit ingerlasinnaanersoq, Kalaallit Nunaat pisinnaasoq ilutigalugu. Misissuineq sukkasuumik naammaginartumillu takutissavaa ilaasortanngornissamut

isumaqatiginninnerup aammalu ilaasortaanerup EU-mit aningaasaliisarnerit ikiorsiisarnerillu Kalaallit Nunaata pisartagaai qanoq kinguneqartissanerai.

Demokraatit soorunami ataqqivaat inuiaat EU-mut 1982-mi taasititsisoqarmat naaggaarsimanerat, taamaattumillu isumaqarluta ilaasortanngoqqinniarneq taamanikkussamut taasititsinermik kinguneqassasoq. Tamannalu pineqartillugu pitsaaqutissat ajoqqutissallu paaserusupparput.

Aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kingunerisassai

Maannakkuugallartumut nalileruminaappoq siunnersuummut qanoq aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut qanoq atuiffiutigissanersoq, misissuinissarmi siammasissumik sukumiisumillu sammisamik ingerlatsinerussammat, aningaasatigut inatsisitigullu sulinerit

Misissuinissaq suliarinerani nalilerneqarportaaq pisariaqassasoq immikkoortortaq assigiinngitsut misissuinermit suleqatigineqartariaqartut.

Siumoortumik naatsorsuutigineqarpoq misissuinissaq suliarinerani allaffissornikkut sulisussat avataaniit aaliangersimasuussasut, pineqartumut ilisimannittut. Tamatumani Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiortut aalisarnermullu suliniaqatigiiffii.

Tamanna pineqartillugu aamma pisariaqartinneqassaaq ilinniarlitaanikkut qaffasinnerusunit immikkullu ilisimasalinnit ikiorteqarnissaq, tamatumani EU inatsiseqarneranut tunngasunik. Namminersortut taamaasillutik aningaasartuuteqassallutik.

Missingersuitoqaasitsigut naliliinaraanni naatsorsuutigineqarsinnaavoq ukiut pingasut / sisamaasuni namminersortut aningaasersuinikkut 1,5-mit 2 mio. krouuninik artukkerneqassasut. Taakku aningaasat allanik pingaarnersiuinikkut Inatsisartut aaliangernerisigut nuunneqarsinnaapput, taamaattorli aningaasat FM2017-mi pingaarnersiukkanut ilanngutissallutik.

Aningaasatigut allaffissornikkullu namminersorlutik inuussutissarisortunut kingunissai

Misissuineq eqqarsaatigalugu soqanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu inuttaasunut kingunissai

Misissuineq eqqarsaatigalugu soqanngilaq.

Taamatut oqarlunga Naalakkersuisunit akissuteqaammik aammalu partii allanit oqaaseqarfigineqarnissaa qilanaaraara.